

אין תחליף לחלב אס?

שלושה טעמים ואחרון לקינוח: מדוע אנו אוכלים מאכלי חלב בחג השבועות?

גלידה בצהרי החג

הריני להודיע לכל מי שמצפה היום למשהו חם בשעת הקידוש כמקובל, שהיום לא יניחו צ'ולנט על השולחנות? היום אנחנו הולכים לקבל משהו קר כקרח, וגם הבלינצ'ס יהיו קרים?

מה יום מיומיים? מדוע באמת אנחנו אוכלים גלידה חלבית באמצע החג? הרי בכל חג יש מצוה לאכול בשר כמו שמובא בשו"ע"ר בהל" יום טוב (סי תקכט): "איזהו עונג זה שאמרו חכמים שחייב אדם לאכול ב' סעודות אחת בלילה ואחת ביום בשחרית? ועיקר הסעודה הוא הלחם? ומכל מקום מצוה יש באכילת בשר ביו"ט כיון שנאמר בו שמחה".

הרי שיש מצוה לאכול בשר בחג, וכמו שאכן נעשה גם היום אחרי התפילה כשנבוא הביתה ונאכל בשר. א"כ מדוע היום בבית הכנסת, אוכלים גלידה חלבית, עוגת גבינה ובלינצ'ס ושאר מאכלי חלב?

ישנם כמה טעמים לאכילת מאכלי חלב בחג השבועות:

[א] הטעם הראשון הוא, שעד מתן תורה היה לישראל מותר לאכול בשר נחירה ובהמה טמאה ורק במתן תורה הם נצטוו על מצות שחיטה ועל מאכלות אסורות ואז נאסרו עליהם אפוא כל הכלים שהשתמשו בהם עד אז; והיות שזה היה בשבת? שהרי הגמרא אומרת ש"לכולי עלמא בשבת נתנה תורה" ולא היה באפשרותם לשחוט בהמות כשרות בו ביום לכן היו מוכרחים לאכול רק מאכלי חלב.

לפי הטעם הזה הסיבה שבני ישראל אכלו מאכלי חלב היא בעיקרה טכנית, שכן לא היתה להם כל ברירה אחרת.

[ב] יש איסור בתורה שנקרא "אבר מן החי"; מקורו של האיסור הוא בציווי ה' אל נח בשעה שהוא יצא מן התיבה, שאסר עליו לאכול אבר מבהמה חיה, וכמו שרש"י אומר על הפסוק "אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו" [1] "אסר להם אבר מן החי, כלומר כל זמן שנפשו בו לא תאכלו הבשר". בני ישראל חששו אפוא שאולי חלב שבא מבהמה חיה גם אסור באכילה, ולכן הם נמנעו מלשתות חלב. אולם במתן תורה כשהקב"ה שיבח את ארץ ישראל שהיא "ארץ זבת חלב ודבש" [2] הם הבינו שבוודאי מותר לשתות חלב, שכן אם החלב היה אסור באכילה [3] לא היה זה שבח על ארץ ישראל.

זהו א"כ טעם נוסף לאכילת מאכלי חלב בשבועות, שכן אז הם גילו שמותר לשתות חלב.

[ג] טעם נוסף: משה רבינו שנולד ביום ז' באדר הוטמן בבית אמו במשך שלושה חודשים, וכמו שמסופר בחומש כאשר היא ראתה שאינה יכולה עוד להצפינו, היא בנתה תיבה קטנה והניחה אותו על שפת היאור.

בת פרעה שבאה לרחוץ ביאור מצאה את התיבה, וכשפתחה והבחינה בילד הבוכה חמלה עליו, והפסוק מספר "ותאמר אחותו אל בת פרעה האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העבריות ותיניק לך את הילד". מהי הסיבה שבסופו של דבר היא הייתה צריכה לקרוא לאם הילד? אומר רש"י: "מלמד שהחזירתו על מצריות הרבה לינק ולא ינק לפי שהיה עתיד לדבר עם השכינה". וכשמחשבים מתי אירע הדבר [4] נגלה שהיה זה שלושה חודשים בדיוק מיום ז' באדר שהוא חג השבועות. ולפיכך כדי לציין את העובדה שמשה רבינו לא רצה לינוק חלב מן המצריות אנו נוהגים לאכול מאכלי חלב.

[זה גם מלמד אותנו שכל מה שתינוק מכניס לפיו, אפילו כשהוא פעוט ביותר, יש לזה השפעה משמעותית על הקשר שלו עם הקב"ה כשהוא יגדל, ואפילו על משה רבינו שהיה רבן של כל הנביאים [5] עובדה זו היתה עלולה להקשות בעתיד על הקשר שלו עם הקב"ה]

התורה שיש בה הכל

[ד] הטעם האחרון מובא בשיר השירים; שלמה המלך ממשיל את התורה לדבש וחלב כמו שכתוב שם (ד, יא) "דבש וחלב תחת לשונך".

לכאורה, זה שממשילים את התורה לדבש [6] הרי זה מובן; דבש זהו דבר מתוק

והכוונה היא להורות שהתורה ממתיקה ומכניסה טעם לחיים, וכפי המנהג הקדום שבשעה שמכניסים ילד ל'חדר' בגיל שלוש ועושים לו אפשערניש, המנהג הוא למרוח דבש על לוח האותיות של הא-ב ואומרים לילד שילקק את הדבש כדי שהתורה תהיה מתוקה בפיו. אבל מה מיוחד בחלב עד כדי כך שממשילים את התורה לחלב?

ניתן לומר בדרך אפשר: הקב"ה ברא כל יצור בעולמו, בין אדם ובין חיה, שבשעה שהוא נולד הוא זקוק לחלב אמו כדי שישרוד ויצליח לחיות. בחלב הזה שהוא מקבל יש את כל הוויטמינים הנצרכים לו. במשך השנים ניסו למצוא ולייצר אין-ספור תחליפים לחלב אם, ולא הצליחו למצוא תחליף מושלם. הרופאים בימינו טוענים שחלב אם הוא הדבר הכי בריא לתינוק, ויש אגודות מיוחדות שמעודדים את האימהות להניק את ילדיהם כמה שיותר זמן כי זוהי המתכונת הבריאה והנכונה ביותר להתפתחותו של התינוק.

מורי ורבותי, התורה היא החלב של העם היהודי, בה כלולים כל הוויטמינים שיהודי צריך כדי להחזיק מעמד בעולמו.

במשך כל הדורות ניסו להחליף את התורה בתורות אחרות ובפילוסופיות שונות, כמו שהיהודים בשנות המהפכה ברוסיה סברו שהקומוניזם יושיע אותם. כיום יותר ויותר יהודים מגיעים למסקנה האמתית שאין שום תחליף לתורתנו הקדושה. אין תחליף לחלב אם! ❓

גוט יום טוב.